

Reactie op het feedbackformulier VECON

Geacht Vecon bestuur,

Vorige week zijn wij met het ontwikkelteam bij elkaar geweest om feedback te verwerken. Daar hoorde de feedback van de vakverenigingen bij, zoals ook die van de Vecon. In deze brief zal ik namens het ontwikkelteam kort uiteenzetten hoe en wat van deze feedback verwerkt. Ook de motivatie voor deze keuzes worden genoemd. Op basis van het feedbackformulier wordt hier per onderdeel een reactie geformuleerd:

In hoeverre beschrijven de GO's de essentie van het leergebied:

Omdat het ontwikkelgebied mens en maatschappij nieuw is, is er amper een wetenschappelijke basis om de samenhang te beschrijven. Niettemin heeft de vakinhoudelijke expertgroep het huidige kader aangedragen. Het hele ontwikkelteam vindt dat het kader een zinvolle ordening van de verschillende disciplines en vraagstukken voorstaat. In deze fase staat het kader ook niet (meer) ter discussie. Het kader staat beslist geen ordening van de vakken voor. Dat plaats en ruimte bovenaan staan betekent niet dat bijvoorbeeld het vak aardrijkskunde belangrijker is dan andere vakken. Omdat vanuit onze beeldcultuur dit misverstand hardnekkig is, wordt er gewerkt aan een meer passende visuele toelichting.

De relatie tussen de bouwstenen en de grote opdrachten kan als een trechter worden gezien. De grote opdrachten schetsen een breder perspectief voor de kennis die in de bouwstenen wordt aangereikt. Hierbij worden mogelijke verbindingen geschetst. Het is echter niet zo dat al deze verbindingen ook in de bouwstenen worden uitgewerkt. Bij iedere grote opdracht zitten voldoende mogelijkheden voor andere vakken om aan te haken, maar wij hebben ervoor gekozen om deze niet bij iedere bouwsteen te beschrijven. Bij de vraagstukken wordt de samenhang wel explicieter gemaakt in de bouwstenen. Er is gekozen om bij de vraagstukken met vragen te gaan werken in plaats van kennisonderdelen. De kennisonderdelen zijn nu ondergebracht in het referentiekader.

Een van de eerste punten is dat er in het curriculum geen leerdoelen over attitude zijn opgenomen. Het ontwikkelteam onderkent dat attitude en de ontwikkeling hiervan belangrijk is, maar vindt dat dit niet expliciet in een curriculum thuishoort. Het is onwenselijk dat een curriculum gaat voorschrijven wat de juiste attitude van leerlingen is, bijvoorbeeld zuinig en verstandig met geld omgaan. Scholen en docenten kunnen hier natuurlijk wel invulling aan geven.

In het economisch referentiekader zijn de belangrijkste onderdelen van de bedrijfseconomie voor onderbouwleerlingen opgenomen. Voorbeelden hiervan uit de bouwstenen zijn dat leerlingen de basis leren van verslaglegging, begroting van ontvangsten en uitgaven, soorten organisaties, beslissingen die organisaties nemen en eenvoudige principes m.b.t. bedrijfsvoering. Het ontwikkelteam is van mening dat dit voldoende basis biedt als referentie voor onderbouwleerlingen. Verdieping komt als leerling het keuzevak kiezen.

Het ontwikkelteam herkent zich niet in de feedback dat er te weinig bedrijfseconomie in het curriculum zit. Het voelt ook af en toe enigszins vreemd aan als wordt opgemerkt dat bijvoorbeeld financiering ontbreekt, terwijl dit expliciet bij de uitwerking van een bouwsteen in de onderbouw VO is genoemd. Er is bovendien feedback geweest waarin werd aangedrongen op minder bedrijfseconomische elementen. Wellicht ten overvloede: in de tekst wordt gesproken over economische aspecten. Economisch moet 'breed' gelezen worden: het kan betrekking hebben op alle type huishoudingen.

In hoeverre zijn de GO's geschikt voor uw onderwijssector:

Binnen de huidige opdrachtbeschrijving wordt er geen onderscheid gemaakt tussen de niveaus of verschillende abstracties. Handelingswerkwoorden en gewenste beheersingsniveaus worden pas in de volgende fase toegevoegd.

In hoeverre is de relatie tussen de GO's en de bouwstenen duidelijk:

Zie hierboven: de verantwoording waarom sommige GO teksten uitgebreider zijn dan de bouwstenen. Er is wel gestreefd om alle essentiële elementen van de grote opdrachten in de bouwstenen te verwerken en hier nogmaals kritisch naar te kijken. Bij GO3 heeft dit er bijvoorbeeld toe geleid dat er in de bouwstenen meer elementen omtrent welvaart zijn opgenomen. Dat was duidelijk een ommissie, waar we terecht op gewezen werden.

De relatie tussen de vaardigheden en de kenniselementen is al uitgebreid toegelicht in het product. Als de VECON aangeeft wat er precies onduidelijk is, willen wij hier nogmaals naar kijken.

Zijn er bepaalde bouwstenen die u zou willen toevoegen?

Zoals verantwoord, is er wat betreft het ontwikkelteam voldoende bedrijfseconomische basis beschreven in het huidige product.

De gevolgen van ethisch handelen kunnen worden geduid door een koppeling te maken tussen de kennis in deze bouwsteen en de vaardigheid denken in oorzaak en gevolg en denken over jezelf en anderen.

De VECON wil graag dat van produceren, produceren en consumeren gemaakt wordt. Het ontwikkelteam kiest hier niet voor. Het consumentengedrag is uitvoerig beschreven onder de noemer keuzegedrag. Wel is de titel van de andere bouwsteen bij GO3 verandert in 'productie en organisatie'.

Bij de bouwsteen macht gezag en bestuur wordt het element van de macht van grote bedrijven toegevoegd.

Vaardigheden

De huidige denk- en werkwijzen zijn nog onvoldoende uitgewerkt. Het ontwikkelteam probeert de relatie met creatief denken en handelen beter te beschrijven en uit te werken in de bouwstenen. Dit geldt ook voor het modelmatige denken.

Samenhang

Zoals eerder benoemd wordt volgens het ontwikkelteam de samenhang niet versterkt door onder iedere grote opdracht allerlei vakbegrippen te plakken die volgens ons niet tot de essentie behoren. Het ontwikkelteam denkt via een verbeterde aanpak van de maatschappelijke vraagstukken de samenhang beter tot uiting te laten komen. Ook in de grote opdrachten is de samenhang

beschreven. Een groot deel van de uitwerking hiervan is echter vrij voor de scholen om hier, passend bij de visie van de school, uiting aan te geven.

Aanbevelingen bovenbouw

Deze worden beter geformuleerd met een helder onderscheid tussen leergebiedbrede aanbevelingen en vakspecifieke aanbevelingen.

Tot slot

In de visie is overigens die op economie aangescherpt. Het is terecht dat ook jullie erop wezen dat deze te plat was door alleen over behoeften te spreken.

Wij danken jullie hartelijk voor de gegeven feedback. Jullie hebben gelijk dat in het proces de tijd tussen de verschillende feedbackronden bij M&M te lang is geweest. Het is een gedeeld ongenoegen, waarbij geldt dat M&M een complex leergebied is. Het uitstellen van publiceren was verstandig, omdat het anders tot meer onrust had geleid. We realiseren ons terdege dat de onrust er nu ook kwam, omdat jullie vanuit jullie betrokkenheid geen zicht hadden op wat er gebeurde. We hopen met deze brief nu dit inzicht vroegtijdig te bieden. In ieder geval een mooie zomer toegewenst,

Mede namens Jorieke de Jonge en andere leden van het ontwikkelteam,

Bertho Busink